

2020

LASTEN JA NUORTEN AKTIVIISUUDEN ASKELEET

MAAHANMUUTTAJATAUSTAISTEN LASTEN JA NUORTEN INTEGROINTI
LIKUNNAN KEINAIN

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUT

JOHDANTO

Helsingin kaupungin liikunta- ja nuorisopalvelut ovat tehneet pitkäjänteistä poikkihallinnollista ja -ammattillista yhteistyötä maahanmuuttajien integroimisesta yhteiskuntaamme liikunnan keinoin. Viimeisen viiden vuoden aikana on panostettu entistä enemmän resursseja niihin kohderyhmiin, joiden toimintakyvyn tukeminen, aktiivisuuden lisääminen ja kohderyhmän tavoittaminen on haasteellista ja vaikeaa, kuten esimerkiksi maahanmuuttajataustaiset naiset ja tytöt. Kohdennettu, erityistoimia vaativa palveluiden tuottaminen on pääsääntöisesti keskitetty naisten ja tyttöjen liikuntamahdollisuuksien edistämiseen mm. järjestämällä erityisiä uintivuoroja, kuntosaliharjoittelumahdollisuuksia sekä alueellisia lähiöliikuntapalveluja. Lisäksi tytöille on suunnattu sosiaalisen nuorisotyön kautta erityisiä tukipalveluja mm. Ruuti -toimenpiteiden avulla.

Liikunnan- ja nuorisonpalvelualueet kokevatkin integraation, suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan perehdyttämisen sekä eri väestöryhmien hyvien suhteiden edistämisen liikunnan ja liikkumisen keinoin erittäin haasteelliseksi, mutta tärkeäksi toimenpiteeksi. Liikunnan- ja nuorisonpalvelualue haluaa edistää yhdenvertaisuutta ja sosiaalisten suhteiden kehittymistä tarjoamalla tasapuolisia, helposti saavutettavia liikunnan harrastus- ja osallistamismahdollisuuksia. Lisäksi palveluja toteutetaan inklusion periaatteella eli maahanmuuttajat voivat käyttää kaikille tarkoitettuja, jo olemassa olevia, kuntien sekä liikunta-, nuoriso- ja urheiluseurojen palveluja. Kuten Majjala (2014) ja OKM (2017) toteavat, inklusioperiaatteen toteutukseen liittyy olennaisesti juuri kantaväestön ja maahanmuuttajien keskinäisen vuorovaikutuksen mahdollistaminen.

Majjala, H. 2014. Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla-kehittämishankkeiden seuranta ja arviointi vuosilta 2011–2013.

OKM. 2017. Erityisavustus maahanmuuttajien kotoutumiseen liikunnan avulla http://minedu.fi/avustukset/avustus/-/asset_publisher/kehittamisavustus-kunnille-maahanmuuttajien-kotouttamiseen-liikunnan-avulla (katsottu 20.11.2017)

TAUSTAA

Maahanmuutto on Suomessa keskittynyt pääkaupunkiseudulle ja erityisesti Helsinkiin. Helsingissä asukasmäärä vuodenvaihteessa 2019 oli noin 652 267 kuntalaista. Ulkomaalaistaustaisia eli syntyperältään ulkomaalaisia helsinkiläisiä oli vuoden 2019 alussa 103 412. Tämä oli 16,0 prosenttia kaupungin koko väestöstä. Ulkomaalaistaustaisista 82 prosenttia (84 391 henkeä) oli syntynyt ulkomailla eli kuului ulkomaalaistaustaisten ensimmäiseen sukupolveen. 18 prosenttia (19 021) oli syntynyt Suomessa eli kuului ulkomaalaistaustaisten toiseen sukupolveen. Ulkomaalaistaustaisten määrä kasvoi 3 504 hengellä eli 3,5 prosenttia vuonna 2018. Kasvuprosentti on ollut laskusuunnassa viimeisen viiden vuoden ajan. Kasvuprosentti oli nyt poikkeuksellisen matala, mutta silti noin kolmeneljäsosaa kaupungin väestönkasvusta tuli ulkomaalaistaustaisista.

Lisääntyvä maahanmuutto vaikuttaa erityisesti nuorten määrän kasvuun. Koko Helsingin väestöstä vieraskieliset kattavat 13 % osuuden, mutta alle 18-vuotiaista jo 16 %. Helsinkiläisistä 10–19-vuotiaista ulkomaalaistaustaisista 46 % on syntynyt Suomessa eli edustaa maahanmuuton toiseksi sukupolveksi kutsuttua ryhmää. Ensimmäinen maahanmuuton sukupolvi on itse maahan muuttaneita (Ranto ym. 2015). Maahanmuuttajat tarvitsevat jo alkuvaiheessa vastavuoroista kanssakäymistä kantasuomalaisten kanssa. Tämä luo mahdollisuuksia tutustua suomalaisten tapoihin ja kulttuuriin. Maahanmuuttajat tarvitsevat enemmän myös toimivia polkuja itsensä ilmaisuun ja mielekkääseen ajanviettoon. Haasteellisempia ryhmiä ovat ne, joilla on heikko luku- ja kirjoitustaito tai muuten vähäinen koulutustausta (Yijälä, 2014). Tutkimuksen mukaan esimerkiksi somalialaisten miesten esteet heikkoon työllistymiseen ovat kielitaito, koulutus ja työkokemuksen puute. Somalialaiset naisten osalta edellä mainittujen tekijöiden ohella myös kulttuuriset tekijät ja oma perhetilanne olennaisesti vaikeuttavat työelämään osallistumista (Airila ym. 2013).

Airila, A., Toivanen M., Väänänen A., Bergbom B., Yli-Kaitala K., Koskinen A. 2013. Maahanmuuttajan onnistuminen työssä. Tutkimus työssä käyvistä venäläis-, ,kurdi- ja somalialaistaustaisista Suomessa. Työterveyslaitos. Helsinki.

[Väestörakenteen ennakkotiedot alueittain, 2019M01*-2019M08*](#) 31.8.2019. Tilastokeskus. Viitattu 31.10.2019

Ranto S., Algren-Leinvuo H., Haapamäki E., & Högnabba S. 2015. Ulkomaalaistaustaisten nuorten hyvinvointi Helsingissä. Tilastoja. 2015:40. Helsingin kaupunki. Tietokeskus.

Yijälä, A. Maahanmuuttajien taloudellinen soputuminen Pohjoismaissa. Maassaolon keston ja muiden aikasidonnaisten tekijöiden vaikutus tukitarpeeseen. Työpapereita 2014. Helsingin kaupungin tietokeskus.

Ulkomaalaistaustaiset Helsingissä. Tilastoja Helsingin ulkomaalaistaustaisten, vieraskielisten ja ulkomaan kansalaisten väestörakenteesta, muuttoliikkeestä, asumisesta, koulutuksesta, työssäkäynnistä ja toimeentulosta. Helsingin kaupunginkanslia 2019.

LIIKUNTA

Liikunnan ja urheilun on nähty olevan keskeisimpiä ihmisten kohtaamisten edistäjiä (Krouwel ym. 2006). Toisen polven ulkomaalaistaustaiset nuoret liikkuvat ensimmäistä polvea enemmän, jäivät hekin vielä jälkeen suomalaistaustaisista erityisesti runsaan liikunnan suhteen. Kaikkein vähiten liikkuvat ulkomaalaistaustaiset tytöt. Heistä peräti 18 % ei harrastanut lainkaan hengästyttävää liikuntaa ja vähintään neljä tuntia viikossa harrastavia oli alle 20 %. Säännöllinen liikunta oli vähäisintä somalitaustaisten keskuudessa. Heistä 22 prosenttia ei harrastanut lainkaan hengästyttävää liikuntaa (Ranto ym. 2015).

Ulkomaalaistaustaisten vähäinen liikunnan harrastaminen näkyy myös muualla maassa, sillä koko maan ulkomaalaistaustaisista nuorista vain 45 prosenttia liikkuu korkeintaan tunnin viikossa ja tyttöjen liikkuminen on vähäistä. Koko maahan verrattuna helsinkiläiset ulkomaalaistaustaiset pojat liikkuvat hieman useammin. Syitä vähäiseen liikkumiseen ovat mm. tietämättömyys liikunnan terveysvaikutuksista, heikko kielitaito, taloudellinen asema ja ikäkäsitys (Zacheus ym. 2012). Liikunnan välinearvon avulla voidaan kuitenkin edistää kantaväestön ja maahanmuuttajien välistä kontaktia, sosiaalistan esteiden poistumista ja erilaisuuden tunteen syntyä (Maijala & Fagerlund 2012). Henkilökohtaiset kontaktit maahanmuuttajien ja kantaväestön välillä saattavat vähentää mm. maahanmuuttoon liittyviä rasistisia asenteita, taloudellisia uhkakuvia sekä rikollisuuden, terrorismin, tartuntatautien ja päihteiden pelkoa (Väänänen ym. 2009). Lisäksi mm. ympäristöä ja sen sallivuutta tulisi mahdollisuuksien mukaan muokata sellaiseksi, että maahanmuuttajan on helpompaa kotoutua (Pasanen & Laine 2017). Koulutusuran näkökulmasta taas merkittävää on, että liikuntaa harrastavilla on korkeampia jatkokoulutustavoitteita peruskoulun jälkeen kuin vähän liikkuvilla (Kantomaa ym. 2010). Kaikenikäisten maahanmuuttajien kannalta liikunnalla onkin todettu olevan merkitystä oppimiseen monella eri tasolla. Liikunnalla nähdään olevan vaikutusta mm. suomen kielen sekä yhteisten toimintatapojen oppimiseen (Maijala & Fagerlund 2012). Liikunnan harrastaminen kehittää parhaimmillaan myös ryhmätöitä, itseohjautuvuutta ja kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa (Kantomaa ym.

2010). Liikunta on tähän sopiva keino, sillä yhteistä kieltä ei alkuun tarvita. Liikunnassa tärkeintä on, että se on monipuolista ja hauskaa (Maijala & Fagerlund 2012).

Yhtenä syynä kohderyhmän liikunnalliselle passiivisuudelle pidetään yleisesti uskontoa ja erityisesti islamia, mikä johtuu kulttuurisista odotuksista. Kulttuuristen odotusten mukaan naisten on pidettävä huolta kodista ja oltava vain vähän tekemisissä kodin ulkopuolisten asioiden kanssa. Osa naisista ei saa liikkua yksin kodin ulkopuolella lainkaan. Pfisterin (2000) mukaan maahanmuuttajanaisia voidaan houkuttaa liikunnan pariin vain, jos 1) pelkästään naispuoliset osallistuvat tähän liikuntaan, 2) kurssien vetäjät ovat naisia, 3) pojilla ja miehillä ei ole pääsyä liikuntatiloihin naisten käyttäessä niitä, 4) kehon peittävä vaatetus on hyväksyttyä, 5) erilliset pukeutumis- ja suihkutilat ovat helposti saatavilla, 6) liikuntatilat ovat helppojen kulkuyhteyksien päässä kotoa, 7) liikuntatunnit järjestetään iltapäivällä tai alkuillasta, 8) naisilla on mahdollisuus hakea nuoremmat sisaruksensa lastenkaitsijoiksi liikuntatuntien ajaksi ja että 9) liikuntatoiminta on terveystuontautunutta. Walseth ja Fasting (2003) kuitenkin painottavat, että esimerkiksi islam suhtautuu positiivisesti molempien sukupuolten liikuntaan. Liikunnan harrastamisen vaikeus hankkeen kohderyhmään kuuluvilla saattaakin johtua enemmänkin käytännön syistä, kuten esimerkiksi kehon peittävästä vaatetuksesta ja liikuntakulttuurin puuttumisesta.

Zacheus, Tuomas, Koski, Pasi & Tähtinen, Juhani 2012. Maahanmuuttajat ja liikunta. Liikuntasuhteen merkitys kotoutumiseen Suomessa. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisu A: 212.
 Kantomaa M, Tammelin T, Ebeling H, Taanila A. 2010. Liikunnan vaikutus nuorten tunne-elämän ja käyttäytymisen häiriöihin, koettuun terveyteen ja koulumenestykseen. *Liikunta & Tiede* 47 (6)
 Krouwel, André, Boonstra, Nanne, Willem Duyvendak, Jan & Veldboer, Lex 2006. A Good Sport? Research into the Capacity of Recreational Sport to Integrate Dutch Minorities. *International Review for the Sociology of Sport* 41 (2)
 Maija M & Fagerlund E. 2012. Monikulttuurisen liikunnan hyviä käytäntöjä Suomessa ja Norjassa. LINET-tutkimusyksikkö. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 258
 ISBN (pdf) 978-951-790-312-7
 Pasanen S & Laine K. 2017. Monikulttuuriset liikuntahankkeet. Vuosien 2015–2016 hankeseurannan tuloksia. Likes-tutkimuskeskus
 Pfister, Gertrud 2000. Doing Sport in a Headscarf? German Sport and Turkish Females. *Journal of Sport History* 27 (3), 497–524.
 Ranto S, Algren-Leinvuo H, Haapamäki E, & Högnabba S. 2015. Ulkomaalaistaustaisten nuorten hyvinvointi Helsingissä. Tilastoja. 2015:40. Helsingin kaupunki. Tietokeskus.
 Walseth, Kristin & Fasting, Kari 2004. Sport as a Means of Integrating Minority Women. *Sport in Society* 7 (1)

ESIMERKKEJÄ MAAHANMUUTTAJATAUSTAISIIN LAPSIIN JA NUORIIN KOHDISTUVISTA HANKKEISTA

Helsingin kaupungin nuorisopalveluiden **Maahanmuuttajanuorten Helsinki -hanke** parantaa maahanmuuttajanuorten yhdenvertaista asemaa työelämän, koulutuksen ja sosiaalisen ympäristön alueilla. Hankkeessa Nuorisopalvelut, yhteistyössä Me-säätiön kanssa, etsivät uudenlaisia ratkaisumalleja maahanmuuttajanuorten aseman parantamiseksi Helsingissä. Hanke pyrkii parantamaan maahanmuuttajanuorten asemaa palvelumuotoilun ja -kokeilujen kautta sekä uusilla toimintamalleilla, jotka jatkossa integroidaan kaupungin toimintaan. Tulevaisuudessa uusia malleja saatetaan levittää myös muihin kaupunkeihin. Hanke tukee myös maahanmuuttajanuorten sosiaalisia suhteita, oppimistuloksia sekä oman identiteetin ja itsetunnon vahvistamista. Lisäksi vahvistetaan maahan muuttaneiden nuorten työnhakutaitoja ja nuorille pyritään löytämään kannustavia kokemuksia ja vähentämään lannistavia tekijöitä työn ja opiskelupaikan haussa. Me-säätiö tukee hanketta 2 270 000 eurolla. Vuosittain eri kokeiluihin ja hankkeen tavoitteiden eteenpäin viemiseksi käytetään 500 000 euroa. Hankkeen toimintakausi on 2016–2020.

R3 Maahanmuuttajanuorten tuki ry toimii yhteistyö- ja toteutusosastona **Motiivi-hankkeessa** (2017–2019). Hankkeessa kehitetään toimintamalleja, jotka tukisivat työttömiä ja työelämän ulkopuolella olevia 16-29-vuotiaita nuoria tunnistamaan ammatillisen kasvunsa edistäjiä ja esteitä sekä suuntamaan toimintansa kohti realistisia, ammatillisia tavoitteita. Hankkeen tavoitteena on tukea heikommassa työmarkkina-asemassa olevia nuoria näkemään elämänsä kokonaisuutena, tunnistamaan ammatillisen kasvunsa edistäjiä ja esteitä sekä laatimaan realistisia suunnitelmia kohti koulutusta ja työtä sekä toimimaan tavoitteiden suuntaisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajataustaisten nuorten tukemiseen. R3 Maahanmuuttajanuorten tuki ry:n vastuualueena on kehittää maahanmuuttajataustaisten nuorten tukemiseen toimintamalli heidän työelämävalmiuksia vahvistavan, tavoitteellisen ryhmätoiminnan käynnistämiseen järjestöissä. Hankkeen ovat mukana Metropolia Ammattikorkeakoulu ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu yhteistyössä Stadin Ammattiopiston nuorten työpajojen ja Kouvolan

Ohjaamon kanssa. Yhteistyötä tehdään myös Suomen Settlementiliiton kanssa. Motiivi-hanketta rahoittaa Euroopan Sosiaalirahasto (ESR).

Kotkas liikuttaa yhes -hanke (Mylly) on aluehallintoviraston rahoittama (2018) kolmivuotinen hanke. Hankkeen tavoitteena on edistää kantaväestön ja maahanmuuttajien aktiivista osallistumista harrastus- ja liikuntatoimintaan. Tavoitteena on myös kehittää uusia liikuntapalveluita sekä lisätä kunnan ja seurojen välistä yhteistyötä. Kaupungin lisäksi hankkeessa ovat mukana Kotka-Kymin seurakunta ja seitsemän urheiluseuraa. Hankkeen aikana seurat järjestävät mahdollisuuden tutustua eri lajeihin. Tavoitteena on, että hankkeen aikana löydetään myös omissa kotimaissaan ansioituneet kyvyt. Esimerkiksi aikaisemmin liikuntaryhmien vetäjinä toimineita maahanmuuttajia halutaan auttaa löytämään paikkansa myös Suomessa. Lisäksi hankkeen suunnitelmiin sisältyy mahdollisuus siihen, että maahanmuuttajia voitaisiin palkata seuroihin työntekijöiksi esimerkiksi palkkatuella. Näin helpotettaisiin monissa seuroissa tuttua resurssipulaa.

ESIMERKKI TUTKIMUKSESTA KAIKILLE AVOIMEN LIIKUNTATOIMINNAN JÄRJESTÄMISEKSI

Jyväskylän yliopistossa Vilja Sipilä on tehnyt keväällä 2019 Pro gradu – tutkielman aiheella **Kuntien tukimuodot liikunta- ja urheiluseuroille ja liikunta-alan yhdistyksille kaikille avoimen liikunnan toteuttamiseksi**. Tutkimuksessa tarkasteltiin, miten kunnat tukevat kansalaissektorin liikunta- ja urheiluseuroja sekä liikunta-alan yhdistyksiä kaikille avoimen liikunnan ja erityisryhmätoiminnan toteuttamisessa. Tukimuotojen ohella työssä hahmoteltiin seurojen ja yhdistysten toiveita tuen suhteen. Tutkimusjoukko koostui Suomen Vammaisurheilu- ja liikunta VAU ry:n ”Löydä oma seura” -palvelusta löytyvistä liikunta- ja urheiluseuroista ja liikunta-alan yhdistyksistä. Tutkimuksessa havaittiin, että jatkossa olisi hyvä tutkia, miten yhteistyömuotoja voisi kehittää, jotta kaikille avoin liikunta ja erityisryhmätoiminta yleistyisivät kansalaissektorin liikunta- ja urheiluseuroissa ja liikunta-alan yhdistyksissä ja siten otettaisiin askelia kohti yhdenvertaisempaa liikuntakulttuuria.

LASTEN JA NUORTEN AKTIIVISUUDEN ASKELEET- HANKKEEN TOIMINTAMALLI

Lasten ja nuorten aktiivisuuden askeleet -kehittämishankkeen avulla on edistetty maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksia, osallisuutta, työllistyvyyttä sekä sosiaalisten suhteiden kehittymistä liikunnan ja liikkumisen keinoin. Hanke on kohdistunut erityisesti 7-16-vuotiaisiin, erityisen tuen tarpeessa oleviin maahanmuuttajataustaisiin lapsiin ja nuoriin. Lisäksi hankkeessa on edistetty sukupuolten välistä tasa-arvoa tukemalla maahanmuuttajataustaisten nuorten ja tyttöjen osallistumista jo olemassa oleviin palvelukokonaisuuksiin integraation keinoin. Uusien palveluiden innovointia, suunnittelua ja kehittämistä toteutetaan seurayhteistyössä kokeilukulttuurin ja pop up –toiminnan keinoin.

Hankkeen ensimmäisinä vuosina toiminnan suunnittelussa käytettiin menestyksekkäästi yhteisölähtöistä osallistamista, kokemusasiantuntijuutta ja palvelumuotoilua. Edellä mainituilla toimenpiteillä varmistettiin, että liikuntaan aktivoivat toimenpiteet suunnitellaan kohderyhmän tarpeet huomioiden. Palvelumuotoilussa uudet palvelukonseptit ja -ideat ammennetaan palvelun kohderyhmään kuuluvien tiedostamattomista kokemuksista ja tarpeista, jotka saadaan esiin kohderyhmän toimintaa tutkimalla, osallistamalla ja esimerkiksi havainnoimalla (Koivisto 2007).

Hanke on hyödyntänyt toiminnan seurannassa ja arvioinnissa Helsingin kaupungin nuorisopalveluissa käytössä ollutta laadullisen tiedon ja toiminnan dokumentoinnin sekä arvioinnin Logbook-järjestelmää. Vaikka Logbook on todettu ei kriteereitä täyttäväksi työvälineeksi AVI:n nuorisopuolelta, niin Helsingin liikuntapalvelut tulevat käyttämään järjestelmää hankkeen viimeisenä vuotena nuorisopalveluiden erillislisenssin turvin, sillä muuta korvaavaa järjestelmää ei ole pystytty näin nopeassa aikataulussa osoittamaan. Hankkeessa on myös todettu ja tuotu esille (mm. eri esitysten avulla) laadullisen tiedon keräämisen tarpeellisuus hankkeen vaikuttavuuden todentamisessa määrällisen tiedon lisäksi.

Hankkeen käytännön työstä on vastannut liikuntapalveluissa työskentelevä täysipäiväinen hanketyöntekijä. Hanketyöntekijän vastuulla on ollut nuorille suunnattu moniammatillinen verkosto- ja seurayhteistyö.

Lisäksi hanketyöntekijä on vastannut eri toimijoille suunnatuista koulutuksista, liikuntalajikokeiluista ja –tutustumisista. Hankkeen markkinoinnista on vastannut kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan tiedotusyksikkö.

Koivisto, M. 2007. Mitä on palvelumuotoilu – muotoilun hyödyntäminen palveluiden suunnittelussa. Taideellinen korkeakoulu. Taiteen maisterin lopputyö

Hanketta on koordinoitunut Helsingin kaupungin liikuntapalvelut. Lisäksi hanketta seuraa erillinen, moniammatillinen ohjausryhmä, jonka vastuulla on toiminnan suuntaviivoista päättäminen, työnohjaus ja seuranta. Ohjausryhmässä huomioidaan myös sidosryhmien edustus. Tarvittaessa ohjausryhmän kokouksiin on kutsuttu eri asiantuntijoita.

Hankkeessa on kahden edellisen toimintakauden aikana huomioitu kaupungin muiden toimialojen maahanmuuttajiin kohdistuvat toimenpiteet. Helsingin kaupungin eri toimialojen vahva poikkihallinnollinen yhteistyö mahdollistaa hyvän verkostoyhteistyön, mikä tukee palveluiden tuottamista ja kohdentamista.

Kolmannen vuoden kärkitoimenpiteet

Yhteistyön keinoin

Lasten ja nuorten aktiivisuuden askeleet –hanke on alusta alkaen suunniteltu kolmivuotiseksi liikunta- ja nuorisopalveluiden kehittämishankkeeksi. Hankkeen kohderyhmänä ovat helsinkiläiset maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret.

Hankkeen viimeisen vuoden tavoitteena on edistää liikuntaa ja liikkumista pääsääntöisesti integroinnin keinoin. Hankkeessa markkinoidaan ja tiedotetaan entistä kohdennetummin jo olemassa olevista palveluista kuten EasySport-, FunAction- ja alueliikuntatoiminnasta. Nämä palvelut perustuvat matalankynnyksen liikuntamahdollisuuksiin. Matalankynnyksen liikuntamahdollisuuksia kehitetään tiiviissä yhteistyössä helsinkiläisten liikuntaseurojen kanssa. Aikaisempina hankekausina hyväksi havaittua kokeilu- ja pop up -toimintaa jatketaan ja kehitetään sillä se mahdollistaa ketterän ja kevyen toimintakulttuurin.

Toimintaan osallistuneista lapsista, nuorista ja perheistä kootaan ns. vaikuttajaryhmä, jonka kokemusasiantuntijuutta hyödynnetään liikuntapalveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Ryhmän kutsuu koolle hanketyöntekijä, joka myös vastaa osallistamistilaisuuksien järjestämisestä. Tavoitteena on järjestää vuoden aikana kaksi tilaisuutta. Järjestettävissä tilaisuuksissa osallistamisen ja osallisuuden tavoitteet ovat seuraavat:

- 1) Kannustaa luomaan omia liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia
- 2) Luoda liikuntapalveluille selkeä palveluohjaus -polku (kuvio 1), jota pitkin maahanmuuttajataustainen lapsi tai nuori voi sujuvasti ohjautua jo olemassa oleviin liikuntapalveluihin ja – tarjontaan (Maijala & Fagerlund 2012).
- 3) Saada ideoita uusiin työkaluihin, joita tulisi kehittää kouluille iltapäiväkerho-ohjaajille ja vapaa-ajan arkiliikunnan lisäämiseksi.

Kuvio 1. Palveluohjaus -polku

Hankkeen viimeisen toimintavuoden päätavoite on kartoittaa yhteistyössä Suomen Monikulttuurinen Liikuntaliitto, FIMU ry:n kanssa Helsingin alueen erityisliikunnan piiriin kuuluvien maahanmuuttajataustaisten lapsille ja nuorille soveltuvien liikuntaharrastusmahdollisuuksien nykytila ja seurojen sekä järjestöjen kiinnostus järjestää ja/tai laajentaa toimintaa edellä mainitulle kohderyhmälle. Työ toimisi myös tiedolla johtamisen tukena. Tavoitteena on jo vuoden 2020 lopussa aloittaa mahdollisten ensimmäisten toimenpiteiden toteutus ja tehdyn työn jalkauttaminen käytäntöön.

Kysely tehdään Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan toimijoille, jotta saadaan mahdollisimman laaja näkemys kentän toimijoista. Työ tehdään nettikyselyllä ja tarpeen vaatiessa suoritetaan myös haastatteluja. Työssä hyödynnetään muun muassa Helsingin seuraparlamenttia ja työ on myös osa Helsingin liikkumishjelman toimenpiteitä. Tiedot tallennetaan suunnitteilla olevaan sähköiseen alustaan, joka on kaikkien helposti päivitettävissä sekä kaikkien käytössä.

Tähän tehtävään ollaan hakemassa yhden henkilön lisärahoitusta vuodelle 2020 ajanjaksolle (huhti-joulukuu 2020).

Hankkeen tuloksia ja toimivia malleja esitellään vuonna 2020 Hyvinvoinnista oppimisen iloa –seminaarin työpajassa. Seminaarin kohderyhminä ovat Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu -yhteysopettajat Helsingistä, Espoosta ja Vantaalta. Seminaari järjestetään Espoon, Helsingin ja Vantaan Liikkuva-ohjelmien yhteistyönä.

Lisäksi hankkeen viimeisen toimintavuoden lopulla, 2020 marras-joulukuussa, tullaan viestimään hankkeen tuloksista joko posterit tai suullisin esityksin joko kansallisissa - tai kansainvälisissä seminaareissa.

HANKESUUNNITELMA VUODELLE 2020

TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteet ovat:

- 1) Seurayhteistyön kehittäminen
- 2) Luoda ja kehittää palvelumuotoilun ja osallistamisen keinoin hankkeen kohderyhmiin kuuluvien liikuntamahdollisuuksia Helsingissä
- 3) Ketterät kokeilut ja pop-up toiminta
- 4) Seurannan ja arvioinnin kehittäminen Logbook –menetelmällä
- 5) Kartoituksen tekeminen

KOHDERYHMÄ

Hankkeen kohderyhmän muodostavat maahanmuuttajataustaiset nuoret ja lapset, jotka eivät löydä tai heille ei ole tarjolla matalankynnyksen liikunta – tai liikkumismahdollisuuksia. Lisäksi ystävien ja harrastusten puute saattaa horjuttaa kohderyhmän hyvinvointia.

Tutkimuksissa onkin noussut esille, että kotouttamista edistävät mm. harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen ja sosiaalinen verkostoituminen.

HANKKEEN MITTARIT

Hankkeen mittareina toimivat;

- 1) Logbook –menetelmällä kerätty tieto
- 2) Seurayhteistyössä perustetut liikuntaryhmät ja niiden asiakasmäärät
- 3) Pop up – ja kokeilukulttuurin kautta kerätty tieto
- 4) Perheistä, lapsista ja nuorista kootun osallisuusryhmän kokoontuminen (2 krt/erillistavoite vuodelle 2020)
- 5) Kartoituksen kautta kerätty tieto

HANKEAVUSTUS

Helsingin kaupungin liikuntapalvelut hakevat hankeavustusta vuodelle 2020 yhteensä 80 000 €. Kyseessä on liikunta- ja nuorisopalveluiden kolmivuotinen kehittämishanke ja hankkeen viimeinen toimintavuosi.

Hankeavustus on suunniteltu käytettäväksi kahden hanketyöntekijän palkkaukseen (2 x 10 kk), pop up –toimintaan, asiakasosallisuuden kehittämiseen sekä toteuttamiseen. Lisäksi hankeavustusta on suunniteltu käytettävän koulutuskokonaisuuksiin, mahdollisiin ohjaajapalkkioihin ja tilavuokriin sekä kartoituksen toteuttamiseen.

Hankeavustuksen budjettisuunnitelmassa on huomioitu Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 6.11.2019 lähetetty anomus noin 10 000 euron käyttämättä jääneestä hankeavustuksesta vuodelle 2019, jonka toivotaan siirtyvän käytettäväksi vuodelle 2020.

Vuosi 2020 on kehittämishankkeemme viimeinen toimintakausi. Koko hankkeemme toiminta- ja aikataulusuunnitelma vuosille 2018 kevät - 2020 on avattu liitteessä 1.

Hankkeen budjettisuunnitelmassa (liite 2) on eritelty kustannusmenot sekä hankerahoituksen että omarahoituksen osuudet. Hankkeella on oma projektinumero (2920050), joten hankkeen kustannusten seuraaminen ja kulujen todentaminen ovat ajan tasalla.

Hankkeen yhteistyösopimus FIMU ry:n kanssa on liitteenä nro 3.

Hankesuunnitelma on esitetty Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden johtoryhmälle hyväksytysti 5.11.2019 ja viety Kulttuuri- ja vapaa-ajan hallintojohtajan Ahjo-päätösluetteloon viikolle 46.

Mahdolliset kyselyt ja tiedustelut

Tarja Vartiainen
tarja.vartiainen@hel.fi
liikunnansuunnittelija

Hannele Haverinen
hannele.haverinen@hel.fi
yksikön päällikkö

Tuuli Salospohja
tuuli.salospohja@hel.fi
liikuntapalvelupäällikkö

Liikuntaan aktivointi

Kunnioittaen,

Tarja Loikkanen

tarja.loikkanen@hel.fi

liikuntajohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aika

Helsingin kaupunki

Liite 1 HANKKEEN AIKATAULUSUUNNITELMA 2018–2020

2018

- Hankkeen käynnistäminen ja sidosryhmien kartoittaminen
- Seurayhteistyön aloittaminen; kilpailutus, seurayhteistyöhön valittavat seurat ja pilottikokeilut
- Logbook-seurantajärjestelmän hankinta ja sen opettelu, kentälle vienti ja tarvittavat koulutukset sekä käyttöönotto sekä seurantamenetelmistä sopiminen
- Pop up -tapahtumien aloittaminen
- Toiminnan suunnittelu osallistamisen ja palvelumuotoilun avulla
- Toiminnan linkittäminen tukemaan kaupungin liikuntastrategiaa ja suunnitteilla olevaa liikkumishjelmaa

2019

- Seurayhteistyön kehittäminen
- Järjestöyhteistyön kehittäminen
- Uudet toiminnalliset kokeilut
- Toiminnan laajentaminen kulttuurin – ja vapaa-ajan toimialalle. Yhteistyön kehittäminen museo-, kulttuuri- ja kirjastopalveluiden kanssa

2020

- Markkinoida ja tiedottaa entistä kohdennetummin jo olemassa olevista palveluista
- Perheistä, nuorista ja lapsista koottavan osallisuusryhmän kokoaminen palveluiden suunnittelun tueksi
- Kartoittaa Helsingin alueen erityisliikunnan piiriin kuuluvien maahanmuuttajataustaisten lapsille ja nuorille soveltuvien liikuntaharrastusmahdollisuuksien nykytila
- Hankkeen tuloksien esittely esimerkiksi puhe- tai posteriesityksin

Liite 2 BUDJETTISUUNNITELMA VUODELLE 2020

Liikuntapalvelut

- hanketyöntekijän työilakustannukset, toimistotarvikkeet, puhelin ym.	3 600
- ammattikirjallisuus ja muu mahdollinen lisämateriaali	1 000
- koulutus ja matkakustannukset	3 800
- markkinointi ja viestintä	4 100
- tuntiohjaajien palkkakustannukset erityisliikunnassa	65 000
	<hr/>
	77 500

Nuorisopalvelut

- logbook	2 500
	<hr/>
	2 500

yhteensä: 80 000**Opetus ja kulttuuriministeriö**

- hanketyöntekijän palkka (2x10 kk)	70 000
- pop up -toiminta	1 500
- koulutuspaketit	2 500
- materiaalin tuottaminen	2 000
- asiantuntijapalkkiot	4 000
	<hr/>
	yhteensä: <u>80 000</u>